

Vlaams
Parlement

vergadering **C37**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 12 november 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de richtlijnen van de Staatsveiligheid voor reizende Belgen
– 368 (2019-2020)

3

**VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de richtlijnen van de Staatsveiligheid voor reizende Belgen
– 368 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): De Staatsveiligheid heeft recent de brochure 'Travel Security. Hoe uw gegevens beschermen in het buitenland' uitgebracht. Het betreft een reeks nuttige adviezen voor elke persoon of elke organisatie die de veiligheid van zijn gegevens wil verbeteren tijdens verplaatsingen naar het buitenland. Zo wordt onder meer aangeraden om binnen de EU voorzichtig te zijn met wat je zegt in de taxi, aan de hotelbar of op andere publieke plaatsen. Het waren voornamelijk deze richtlijnen die de media gehaald hebben, maar de brochure heeft het ook over hoe je als toerist of zakenreiziger je paswoorden op je smartphone of je laptop kunt beschermen, hoe je je persoonsgegevens kunt afschermen en privacy-instellingen op sociale media desnoods kunt aanpassen. Reis je als toerist of professional af naar niet-EU-landen die een eerder offensieve inlichtingendienst hebben, dan zijn er ook een heel aantal specifieke, nuttige richtlijnen.

Met haar adviezen wil de Staatsveiligheid in de eerste plaats reizende Belgen met enige functie in de publieke sector of in het bedrijfsleven tot voorzichtigheid aanmanen, maar eigenlijk kan iedereen die op reis gaat en op zijn privacy staat, daar zijn voordeel mee doen. Naar het buitenland reizen, kan immers gevaren met zich meebrengen, gevaren of hindernissen waar we ons niet altijd bewust van zijn: een ongeval, gegevensverlies, diefstal of spionage. Een reiziger, zeker in een professionele context, is wel al eens wat kwetsbaarder. Niet alleen criminelen, maar ook buitenlandse inlichtingendiensten maken vaak misbruik van die situatie, en de gevolgen kunnen bijzonder dramatisch zijn. Voorzichtigheid is dan ook aangewezen.

Minister-president, wat is uw standpunt over de aanbevelingen van de Staatsveiligheid naar Belgische reizigers en Vlaamse ambtenaren die dienstreizen uitvoeren in het bijzonder? We hebben hier zonet kunnen luisteren naar mevrouw Julie Bynens, die ons toch wel heeft aangetoond dat onze Vlaamse ambtenaren heel wat bewegen op het veld.

In de brochure wordt ook verwezen naar de vele praktijkgevallen die het bewijs zijn van verhoogde risico's tijdens buitenlandse reizen en missies. Er wordt evenwel niet ingegaan op welke deze zijn. Zijn Vlaamse ambtenaren of mandatarissen bij uw weten ooit het slachtoffer geworden van dergelijke criminele acties?

In het kader van het Vlaams buitenlands beleid reizen ambtenaren verbonden aan de Vlaamse administraties al wel eens naar het buitenland. Welke maatregelen zijn op hen van toepassing, wanneer ze in het kader van hun functie naar het buitenland afreizen? Zijn er volgens u, in opvolging van de brochure van de Staatsveiligheid, bijsturingen nodig?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het is natuurlijk goed dat de Staatsveiligheid de bescherming van gegevens tijdens buitenlandse missies onder de aandacht brengt van de publieke en private sector. In een vorig leven heb ik nogal veel contact gehad met de Staatsveiligheid, en ik weet dat, als ze zulke brochures naar buiten brengen, die brochures meestal wel goed gestoffeerd zijn.

Ik heb de brochure van de Staatsveiligheid zelf niet bestudeerd, maar het is evident dat, als zulke dingen worden aangereikt aan de publieke en private sector, wij daar op Vlaams niveau ook rekening mee moeten houden en dat onze ambtenaren en politieke mandatarissen die richtlijnen meenemen en respecteren als ze naar het buitenland gaan.

Wat de praktijkgevallen betreft, zijn mij geen incidenten bekend van Vlaamse ambtenaren of mandatarissen die het slachtoffer geworden zijn van dergelijke criminele acties. U kunt daar de bedenking bij maken of ze er niet waren dan wel of we er geen weet van hebben. Daarover blijven we in het ongewisse, maar incidenten als dusdanig zijn mij niet bekend.

Ik heb daarover ook nog geen rondvraag laten houden, omdat ik in overleg met mijn diensten wil bekijken of het al dan niet aangewezen is zo'n rondvraag te laten organiseren bij de diensten van de Vlaamse overheid. Tot op vandaag is dat nog niet gebeurd. We zullen bekijken of dat opportuun is.

Wat de richtlijnen betreft, is het juist dat Vlaamse ambtenaren van nagenoeg alle departementen of agentschappen dienstverplaatsingen maken naar het buitenland. Dat is bij uitstek zo bij het Departement Buitenlandse Zaken – dat spreekt voor zich –, maar er zijn nog heel wat andere departementen waar er dienstreizen plaatsvinden. Daar gelden maatregelen voor en die zijn vervat in het Vlaams personeelsstatuut (VPS), enkele omzendbrieven en de arbeidsreglementen van de verschillende departementen en agentschappen. In die documenten zijn op dit moment geen voorzichtigheidsmaatregelen opgenomen. De brochure van de Staatsveiligheid is ook nog tamelijk recent, maar ik zal in overleg met mijn collega bevoegd voor de ambtenarenzaken nagaan of er op basis van de brochure bijsturingen nodig zijn van het VPS, de omzendbrieven en de arbeidsreglementen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): We zijn het erover eens, minister-president, dat het initiatief van de Staatsveiligheid een positief initiatief is. Ik vind het ook fijn om te horen dat u overleg gaat plegen met uw collega bevoegd voor de ambtenarenzaken, om na te gaan of er inderdaad enige aanpassingen nodig zouden zijn. Ik denk dat het nooit goed is om paniek te zaaien als dat niet nodig is, maar anderzijds weten we – we hebben dat zonet bevestigd gekregen – dat er bijzonder veel verplaatsingen plaatsvinden naar minder evidente locaties, naar landen of zelfs lidstaten met een ander type inlichtingendienst dan bij ons, dus ik vind het zeer positief dat u ervoor openstaat om dat te bekijken. Het is ook zeer goed voor de mensen binnen onze departementen, onze administraties, dat hun verplaatsingen altijd binnen een sterke juridische omkadering kunnen gebeuren.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, ik vind de vraag naar aanleiding van de brochure van de Staatsveiligheid over reizigers in het algemeen en ambtenaren in het bijzonder, zeer interessant. Natuurlijk worden rechtstreekse richtlijnen van de Staatsveiligheid soms ook genegeerd. Ik verwijs in concreto naar het bezoek van de West-Vlaamse gouverneur Carl Decaluwé aan China. Daar is in de media toch wel wat commotie rond geweest. Ik was verbaasd te zien dat de gouverneur die richtlijnen eigenlijk naast zich neer heeft gelegd.

Nu hebben we gesproken over burgers en ambtenaren. Als ik me niet vergis, is mijnheer Decaluwé eigenlijk een zeer hoge ambtenaar. Wat is uw standpunt inzake de handelwijze van de gouverneur? Is dat voor herhaling vatbaar of moet er nauwer op worden toegezien dat dergelijke zaken op een goede manier en correct verlopen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Zoals ik juist in mijn antwoord aan mevrouw Jans aangaf, zijn Vlaamse ambtenaren en gouverneurs, met hun Vlaamse pet op – het gouverneurschap is een ietwat complexe functie, omdat gouverneurs natuurlijk ook nog federale opdrachten hebben –, gebonden aan het VPS, de omzendbrieven en de specifieke arbeidsreglementen. Op dit moment zijn de aanbevelingen van de Staatsveiligheid nog niet in die documenten verwerkt. Zoals ik daarnet zei, gaan we dat eens bekijken.

De Staatsveiligheid heeft in dezen ook een advies gegeven, geen dwingende richtlijn. U weet hoe het gaat met een advies: een advies is een advies. Ofwel volg je dat advies ofwel niet, al moet je dat dan wel kunnen verantwoorden. Die verantwoording zal de gouverneur wel gegeven hebben. Zolang wij aanbevelingen of adviezen van de Staatsveiligheid niet in onze verschillende vormen van reglementen hebben ingeschreven en ze dus dwingend gemaakt hebben, kan de gouverneur naar eigen godsvrucht en vermogen bepalen hoe hij daarmee omgaat. De appreciatie daarvan laat ik aan uw oordeel over, maar ik denk dat de gouverneur hier zeker niet in overtreding gegaan is. Het is aan ons om te kijken wat de Staatsveiligheid aanbrengt en dat al dan niet dwingend te maken in onze reglementen.

De voorzitter: Dank u wel, minister-president, ook om voor deze ene vraag naar de commissie af te zakken.

Minister-president Jan Jambon: Het was me een genoegen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.